Serfőző Simon

A három sün

Három jó barátra akadtam, ha rövid időre is, abban az esztendőben. De az is lehet, hogy ezt csak én gondoltam barátságnak. Közülük komolyan csak az egyikük, a legkisebb oszthatta a véleményem. A másik kettő kifejlett sündisznó volt, szülei lehettek a kicsinek. S ők valóban húzódoztak tőlem. Ha megérintettem a tüskéjüket, már össze is gömbölyödtek. A kicsi viszont, ha össze is húzta magát, hamar megenyhült, hol erre, hol arra lépegetett, úgy szuszorászott felém.

Később már megengedte, hogy megsimogassam a tüskéit. Azt nem szerette csak, ha az orrához nyúltam. Felhorkant mindjárt.

Igazat adtam neki, mert az orromra én is kényes voltam. Ne nyúlkáljon ahhoz senki, hogy a puhaságáról megállapítsa, hogy hazudós vagyok-e. A feltételezés is felháborított, mert annyi sütnivalóm már volt, hogy arról azt nem lehet megtudni, azon kívül, nem vagyok én olyan, hogy hazudjak. Lódítani szoktam csak néha, s az mindjárt más.

S ezt sem azért teszem, hogy más megtudja, valamit el akarok titkolni, hiszen nem azért tagadom le. Hanem mert nem tartozik rá. Nem kell ahhoz sok ész, hogy ezt valaki megértse. Akkor pedig az ujjával semmi keresni valója az orrom körül.

A három sündisznócskát mindig este, besötétedés után vettem észre mozogni az udvaron. Nappal hol lehettek, nem tudom, apám szerint elmentek aludni.

De hova mentek? Eleinte tűvé tettem minden zugot, hogy rájuk bukkanjak, sose leltem rájuk. Ők meg tartották magukat a szokásukhoz, mindig este kerültek elő. S csak ha a konyha előtti lépcsőre kitettem a lámpát, lehetett észrevenni, hogy ni, ott lépegetnek a kerítés mellett vagy a téglarakás körül.

Ilyenkor aztán óvatosan belepakoltam őket egy kosárba, s próbáltam nekik legyet fogni, hernyót az eperfáról, vizet is tettem elébük, hátha szomjasak. Ám hiába igyekeztem a kedvükben járni, nem nyúltak azok se vízhez, se hernyóhoz. A légy is csapkodhatott a szárnyával, akár el is röpülhetett, ha tudott, nem elég nagyot ütöttem rá.

Így aztán hagytam őket, hadd menjenek, fogjanak ők bogarat, lárvát, ha nekik úgy jobb, nem fogadják el tőlem a segítséget. Haragudtam rájuk.

Nem sokáig persze, mert másnap este megint megjelentek. Mégis csak kedvelnek ők engem, gondoltam, amit így tudnak kimutatni. Vonultak keresztül az udvaron.

Legszívesebben én is velük tartottam volna. Micsoda kalandokban lehet részük, irigykedtem. Bujkálnak a bokrok, gazok között. Összetalálkoznak macskával, békával, gyík iszkolhat el közeledtükre. A kutyát viszont – észrevettem – igyekeztek elkerülni. Nem azért, mert féltek volna tőle, csak hagyja őket békén! Különben – gondolhatták önérzetesen –, mind a négy toppancsa megbánja, csak sokat ugráljon körülöttük!

Ha meghallottam, hogy valahol a nyári jászolnál ugat rettenetesen, fogtam egy botot, s feléje hajítottam, tágítson onnan. Tudtam, hogy szegény sündisznókat akarja bántani. Pedig azok biztosan nem ártottak neki. Akkor meg tágítson a közelükből, a védelmem alatt állnak, ha nem tudná.

A zsákból nem azért menekítettem ki mind a hármukat, hogy ő ijesztgesse őket, sőt még annál is rosszabbat tegyen, mert kitelne tőle, olyan dühödten ugatott néha.

Nemhogy barátságos lenne hozzájuk, hiszen milyen bajban voltak! Azt hiszi, a kalapos ember viccből tette őket a zsákba, s hátalta volna haza? Mást akart ő, nem vicceskedni! Megnyúzni mind a hármukat, s ebédet készíteni a húsukból. Anyám megmondta, mikor megkérdeztem tőle, nem csinált belőle titkot.

– Másért minek vitte volna haza? – nézett rám.

A dűlő széli földjén kapálgatott a kalapos ember, aminek végében egy kisebb fajta csutkarakás került az útjába. Szétlökte a kapanyéllel, hogy beledúrja a mezsgye barázdájába, hadd egye ott az idő. Akkor vette észre, hogy a törmelékben három sündisznó lapul.

– Gyertek csak, barátocskáim! – piszkálta őket elő. – Gyertek csak!

Vette a zsákját, amiben vizet hozott magának egy üvegben, meg kis elemózsiát ebédre, amit már elköltött délben. Úgy hogy az üres üvegen kívül csak a szalonnáspapír hányódott benne, a sündisznóknak akadt hely bőven az aljában. Belehempergette a tüskés állatokat, utána zsineggel bekötötte a zsák száját, nehogy ki találjanak szökni.

– Így ni! – szólt elégedetten, a belőlük készült holnapi ebédre gondolt.

Egyetlen disznót sem tudott tartani abban az esztendőben, magyarázta anyám. Hozzátéve, hogy nem volt ő mindig ilyen szegény. A mostani világ tette ilyenné. Minden terményét el kellett adnia, hogy az adót kifizesse. Fűvel, kenyérhéjjal pedig nem lehet jószágot hizlalni. Olyan marad tőle, mint az agár.

Hogyne örvendett volna, mikor arra gondolt, három disznót levág holnap, ha azok sündisznók lesznek is. Visítani se tudnak, hogy meghallja valamelyik rosszakaró szomszéd, s feljelentse feketevágásért a tanácsházán, rendőrökkel vitesse el.

Igaz, hogy hurkára, kolbászra nem telik belőlük, de egy kiadós pörköltre igen. Megérte, hogy szétlökte a csutkahalmot.

Mikor tűnődésében idáig jutott, észrevette, hogy a szomszéd faluhatár felől borongóssá kezd válni az ég: felhők gyülekeznek a magasban. Hadd gyülekezzenek, hagyta rá. Messze vannak még. Egy vagy két kapálatlan kukoricasor volt hátra, azon meg végigmegy egykettőre, mondta magában, ide már nem kell kijönni holnap.

Láttam az egyik fáról, aminek a tetejét másztam meg éppen, hogy egyre sietősebbre fogja a dolgát, de azt is, hogy a felhők is megiramodtak a kanálisárok felett. Tudtam előre, hogy ebből szaladás lesz, a kalapos ember kapkodhatja a lábát, ha nem akar bőrig ázni. Vagy jól elveretni magát jéggel, mert a kék-fekete fellegek között szürke színűek is tornyosultak, azokból pedig jég szokott esni. S attól még a kalap se védené meg, gumókat verne a fején.

Észre kellett vennie, hogy már villámlik a közelben. A szél is megjött, hordta a port. Erre hátára kapta a zsákot, s nekilódult kezében a kapával. Majdnem kiabáltam is neki, hogy gyorsabban fusson, az esőfelhők már a feje fölött járnak! Az égdörgésben azonban úgyse hallotta volna meg. S nem tudott máshová menekülni, mint a mi házunkhoz, ahol be tudott húzódni a gádor alá. Ott már nem érte a fergeteg idő, zuhoghatott.

Az eső eleje paskolta csak meg, de az is elég volt, hogy sok száraz ne maradjon a ruhájában. Olyan zuhé söpört végig a kerten, kazlak közt, hogy megállt a víz az udvaron. Először abban szaladtam egyet, majd odaálltam a gádor alá én is: kíváncsi voltam, kiféle-miféle ember szökkent be hozzánk a határból.

S jól tettem, hogy odaálltam, mert hamarosan arra neszeltem fel, hogy a fal mellé letett zsákban mozog valami. Csak nem nyulat fogott? Annyira tud szaladni ez az ember, hogy utol tudja érni? – pislogtam rá. Azt láttam, hogy az eső elől igencsak menekítette az ingét, de hogy nyulat kapjon a markába, nem néztem ki belőle. Ha csak meg nem áll neki.

Az meg bolond lenne! Különben is, ha nyúl lenne a zsákban, az rugdalózna, hányná-vetné magát. Közben mintha valami lihegést hallottam volna. Meg is kérdeztem a kalapos embert, mi lehet az, amit hallok?

– Ha te azt tudnád! – húzta fel a szemöldökét.

Madár – akartam mondani. De az nem ilyen hangon szokott levegőt venni, azután meg az csapkodna a szárnyával. Más lehet benne, gondolkodtam. De micsoda?

A kalapos ember nem mutatkozott közlékenynek. Az eget lesegette, mikor megy el a vihar a fejünk fölül? Mára bekapált az idő, ahogy mondta, nem szikkad meg a föld holnaputánra sem, hogy a félbe maradt munkát befejezze.

Ellépegetett a fészer elé, hogy onnan is körülkémlelje a magasságot, a felhők nem fordulnak-e vissza? Indulhat-e hazafelé?

S amíg ő hol erre, hol arra forgatta a fejét, odaugrottam a zsákhoz, nem tudtam megállni, hogy bele ne kukkintsak. S mi más, mint három sündisznó pislogott rám. Az a három, amelyeket a csutkahalomban talált a kalapos ember. Nagyon kétségbeesetteknek láttam őket.

Nem sok időm volt gondolkodni, hogy kitaláljam, mit kell tennem, ha azt akarom, hogy a sündisznókat a zsákból kimenekítsem. Mert hogy az nem nekik való hely, azzal tisztában voltam. S azzal is, hogy a kalapos ember vagy be akarja valahova zárni őket vagy ki tudja, mit akar. Jót nem igen.

Arra nem várhattam, hogy anyámtól majd megtudakolom, gyorsan kell cselekednem. A zsákkal be is suttyantam szempillantás alatt az istállóba, hogy ott kifordítsam a megszeppent állatokat. Utána a zsákot visszatettem, ahol volt, s vártam, hogy az ember, cuppogtatva a sarat, visszaérjen a gádor alá. A sündisznók már jó helyen voltak.

Csak a zsákba mit rakjak, hogy olyan súlya legyen, mint volt? Ha a hátára kapja a kalapos ember, nehogy gyanút fogjon.

A segítség a kiskonyhából jött: anyám lépegetett a tűzrevalós kosárral az udvaron. Engem keresett, vigyek neki gyújtósnak száraz gallyat a kazaltól. S amíg én eloldalogtam hátra, ő leállt beszélgetni a kalapos emberrel, akit akkor vett észre, amikor a konyhaajtón kilépett.

– Jani bácsi meg itt van? – szólt oda neki meglepetéssel a hangjában.

Anyám felajánlotta, hogy keres valami kabátot: vegye magára, nehogy megfázzon. Majd visszahozza, ha megint erre jár. Indultak mindketten a kiskonyha felé. Én meg miután megpakoltam gallyakkal a kosarat, két fél téglát tettem a tetejére – a kerítés mellett leltem –, s már ott is termettem a gádor alatt.

Körbekémleltem, nem látja-e valaki, miben mesterkedem, majd a két fél téglát – sutty! – bele a zsákba!

Sajnáltam a kalapos embert, főleg azután, hogy anyám azt is elújságolta később, hogy még börtönbe is becsukták, ráfogták, hogy szabotál. Én meg megcsúfoltam szegényt: sündisznók helyett két tégladarabot cipelt haza, odalett a holnapi ebéd.

Azon gondolkozhat, ha már így járt, mit kezdjen a két fél téglával? A járdát bővítse ki velük, hogy hosszabb legyen, vagy támasztéknak a kapuhoz tegye? Majd kitalálja. Nekem viszont itt maradtak a sündisznócskák. Megmentettem az életüket. Szeretgethettem őket, főleg a kicsit, bár egy idő után nyoma veszett mind a háromnak.

Ki tudja, hol járnak azóta.